

Vergaderjaar 2022–2023

29 984

Spoor: vervoer- en beheerplan

Nr. 1074

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Vastgesteld 16 november 2022

De vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat heeft op 1 november 2022 vervolgoverleg gevoerd met mevrouw Heijnen, Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, over **Hoofdrailnetconcessie: algemene sturing en internationale aspecten en Hoofdrailnetconcessie: reizigers, toegankelijkheid en decentralisatie**.

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Tjeerd de Groot

De griffier van de commissie,
Rijkers

Voorzitter: Haverkort
Griffier: Van der Zande

Aanwezig zijn tien leden der Kamer, te weten: Alkaya, Bouchallikh, Boulakjar, Van der Graaf, Haverkort, De Hoop, Madlener, Minhas, Van der Molen en Van Raan,

en mevrouw Heijnen, Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.

Aanvang 22.22 uur.

De voorzitter:

Ik kreeg een duimpje van de verslaglegging en wil graag het vervolg van dit debat met u starten. Wij beginnen met de tweede termijn van de kant van de Kamer. We hanteren één minuut spreektijd en het woord is aan de heer Boulakjar.

De heer Boulakjar (D66):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de Staatssecretaris en haar team voor alle snelle en meestal goede antwoorden. Volgens mij heeft zij één vraag gemist, namelijk hoe camera's en dergelijke op een innovatieve manier slimmer ingezet kunnen worden om het personeelstekort aan te pakken. Voorts wil ik mij aansluiten bij het interruptiedebatje dat de heer Van der Molen had met de Staatssecretaris over die samenloop. Daarin verwacht ik wat meer power van de Staatssecretaris. De Staatssecretaris gaf in haar beantwoording aan niet zomaar een einde te kunnen maken aan het dubbele opstarttarief. Wij zien op dit punt toch graag wat meer ambitie en wij zien ook graag dat de Staatssecretaris met haar Limburgse vuist op tafel slaat.

Een laatste vraag betreft haar inzet op het vlak van het toegroeien naar een 6-Basis-netwerk. Ook het antwoord daarop bevredigt mij niet helemaal. Toch graag nog een korte toelichting daarop.

Ik vraag een tweeminutendebat aan.

De voorzitter:

Dank u wel. De fractie van D66 heeft een tweeminutendebat aangevraagd over dit onderwerp. Dat verbaast ons niet. Het woord is aan de heer Alkaya voor zijn tweede termijn.

De heer Alkaya (SP):

Voorzitter, dank u wel. Ik denk dat we vandaag genoeg hebben gewisseld. Morgen gaan we er nog verder over praten in een tweeminutendebat en dan zal er zeker een motie van in ieder geval de SP komen om geen marktanalyse uit te voeren. Dat is dus het tegenovergestelde van wat de VVD van plan is. Ik ben met de Staatssecretaris benieuwd naar wat vooral de coalitiepartijen hierover zullen stemmen.

Dank voor de beantwoording van onze vragen vandaag.

De voorzitter:

Dank voor uw inbreng. De heer Van der Molen namens het CDA.

De heer Van der Molen (CDA):

Dank u wel. Ik dank de Staatssecretaris voor de informatie die we hebben gekregen. Ik heb in ieder geval onze vragen beantwoord gekregen en weet wat ons morgen te doen staat in de tweeminutendebatten.

Het is goed dat de Staatssecretaris heel helder schetst wat de consequenties zijn van de keuzes die we hier hebben. Ik sluit mij aan bij anderen die hebben gezegd dat onderhandse gunning iets is waar we voor moeten gaan staan en waar we misschien ook de hand voor in het vuur moeten durven steken. Alleen doen we dat weloverwogen, naar aanleiding van

de informatie die we van de Staatssecretaris hebben gehad. Ik zou als Kamerlid ook niet anders willen dan dat een bewindspersoon helder neerlegt wat de consequenties van onze politieke keuzes zijn. Daar ben ik haar erg dankbaar voor en wij zien elkaar natuurlijk weer stralend morgenochtend.

De voorzitter:

Dank u vriendelijk, meneer Van der Molen. Daar houden wij u aan. Mevrouw Bouchallikh namens de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Bouchallikh** (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de Staatssecretaris en haar team voor de beantwoording van de vragen. Volgens mij hebben we echt al ontzettend veel gewisseld, dus ik laat het daarbij.

Wat ik nog wel even zou willen zeggen, is: het spoor is een ontzettend belangrijke publieke voorziening, met een belangrijke maatschappelijke functie. We staan eigenlijk op een soort kruispunt: welke kant gaan we op? Ik moet toch vaak denken aan de legendarische woorden van de voorman van de FNV, Henri Janssen, die hij nog herhaalde in een rondetafelgesprek. «We kunnen het maar één keer kapotmaken.» Laten we dat alsjeblieft niet gaan doen. Laten we vooral kijken hoe het allemaal beter kan en laten we met dát in het achterhoofd de keuze gaan maken. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank, mevrouw Bouchallikh. Het woord is aan de heer De Hoop namens de Partij van de Arbeid.

De heer **De Hoop** (PvdA):

Voorzitter. Laat ik ook even zeggen dat ik het een leuk debat vond, een debat over een fundamenteel onderwerp, een debat dat ook ideologisch is. Het is ook leuk om op deze manier die debatten in een commissie te voeren. Dat vond ik erg prettig vandaag.

Dank aan iedereen bij IenW voor de snelle beantwoording. Bij mijn zijn er nog twee dingen blijven hangen, waar ik nog niet helemaal helderheid over heb of waar ik nog een extra vraag over wil stellen. Ik had nog een vraag over de internationale lijnen en de betrouwbaarheid daarvan als anderen dat doen in plaats van de NS. De Staatssecretaris gaf aan dat ze nog juridische stappen zou ondernemen om dat tot stand te laten komen. Maar ik vroeg mij af hoe je dat dan doet. Hoe kan de Staatssecretaris dan op die manier ingrijpen en daar wel voor zorgen? Daar had ik een vraag over.

Dan de KPI's waar ik de Staatssecretaris over bevroeg. Volgens mij interpreteerde zij mij verkeerd. Mijn zorg is namelijk dat de regionale verschillen niet goed opgemerkt kunnen worden omdat je naar die gemiddelden kijkt. Ik zou niet alleen naar de gemiddelden willen kijken, maar ook naar het stationsniveau. Ik zou willen dat je dat meeneemt, zij het niet helemaal als norm. Daar zat dus best wel nuance in. Misschien staat de Staatssecretaris er daarom wat welwillender tegenover. Verder wil ik haar bedanken voor de beantwoording.

De voorzitter:

Dank u wel, dank meneer De Hoop. Het woord is de heer Minhas namens de fractie van de VVD.

De heer **Minhas** (VVD):

Voorzitter, dank u wel. Ik wil de Staatssecretaris en haar team ook van mijn kant ontzettend bedanken voor de beantwoording. Ik ben blij dat de Staatssecretaris bereid is om belangrijke stappen te zetten. De marktanalyse zie ik daar als een belangrijk onderdeel van.

Ik maak mij nog wel zorgen over het standpunt van de Staatssecretaris over de tariefstelling, waarvan zij vindt dat die bij NS thuishoort, simpelweg omdat lenW die kennis en expertise niet zou hebben. Dat het geld kost, snap ik, maar goed, wij halen het ook ergens anders weg in dat geval. Dat levert misschien ook nog wat op. Ik vind namelijk dat de tarieven non-discriminatoir en onafhankelijk moeten worden vastgesteld, en dat is niet geborgd op het moment dat NS op hetzelfde traject ook nog concurreert met andere marktpartijen.

Ik overweeg een aantal moties, maar daar kom ik morgen op terug in het tweeminutendebat.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank, meneer Minhas. Het woord is aan de heer Madlener namens de Partij voor de Vrijheid.

De heer Madlener (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Ik vind het feit dat wij dat morgen heel haastig doen niet prettig. Wij bespreken hier een contract dat tien jaar gaat gelden tussen de overheid en de NS, met grote consequenties voor reizigers, maar ook voor het personeel. Ik ben eigenlijk heel benieuwd wat de NS hier zelf van vindt, want wij hebben allemaal wensen. Maar het gaat allemaal heel snel. Morgen moeten we met wat moties komen en daarmee wellicht voor wat kleine veranderingen zorgen, en dat is het dan. Maar goed, zo gaan die dingen.

Ik overweeg een aantal moties, maar dat zullen we dan morgen zien. Dan gaan we stemmen in de lijn die ik eerder heb geschetst. Ik wens de NS ontzettend veel succes met het behalen van die onderhandse gunning, want het is heel belangrijk dat de NS het Nederlandse vervoersbedrijf blijft en versterkt wordt.

De voorzitter:

Dank, meneer Madlener. Het woord is aan de heer Van Raan van de Partij voor de Dieren. Ik stel u vast gerust: de Staatssecretaris komt in tweede termijn met het antwoord op uw vraag van net.

De heer Van Raan (PvdD):

Dank u wel, voorzitter. Dank voor de antwoorden, ook aan het team. Ik sluit mij eigenlijk wel aan bij de woorden van de heer De Hoop. Een mooi debat, ook over fundamentele zaken.

Ik zou het de Staatssecretaris gunnen dat zij een scherper toekomstbeeld van het spoor en het belang van het openbaar vervoer neerzet, juist op een moment dat we eigenlijk weten dat we moeten krimpen in het wegvervoer en dat we weer een fijnmazig openbaarvervoernet moeten gaan aanleggen. Die visie zou ik haar gunnen. Misschien is die er wel, maar ik gun haar meer visie dan er vandaag uitkwam.

Ik dank haar in ieder geval voor de beantwoording.

De voorzitter:

Dank, meneer Van Raan. Het woord is aan mevrouw Van der Graaf namens de fractie van de ChristenUnie. Zij heeft geen behoefte aan een tweede termijn. Dan dank ik haar ook hartelijk.

Ik kijk heel even naar rechts. De Staatssecretaris verzoekt om een korte schorsing.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Ik geef met veel plezier het woord aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat voor haar beantwoording in tweede termijn.

Staatssecretaris **Heijnen**:

Ja, voorzitter. Er ligt nog een aantal vragen. Eentje gaat over het dubbele opstaptarief. Dat heb ik al eerder besproken. Daar loopt een onderzoek naar en daar kom ik op terug.

Dan vroeg de heer Van Raan nog naar privacy. Het valt gewoon allemaal onder de AVG. Daar moeten ze ook aan voldoen. Wat dat betreft is dat dan ook goed geborgd.

De heer Boulakjar vroeg naar de inzet van camera's. Dat zit in de bedrijfsvoering van de NS en ik spreek ze ook aan op creatieve oplossingen op dat punt.

De heer Boulakjar had nog een vraag over wat de inzet is en welk tijdspad hoort bij de realisatie van het basisnetwerk. In overleg met de beoogd concessiehouder bepaal ik hoe naar het netwerk wordt toegegroeid gedurende de concessieperiode. Dat is dus meer dan wat we nu hebben. Daar waar ruimte is, is samenloop ook een optie.

Dan had de heer De Hoop nog een vraag over de regionale verschillen, dat we niet alleen naar de gemiddelden moeten kijken. Ik stuur op landelijke KPI's, maar ik ga in gesprek over de borging van een minimum-niveau op het hele net. Dat laatste is nieuw. Daarnaast verzamel ik ook informatie op een veel lager detailniveau en ook dat is nieuw. Ik deel dus dat ik niet alleen naar gemiddelden kijk. We kijken echt breder dan dat.

De heer De Hoop had een vraag over het stellen van normen aan internationale lijnen. Over open toegang tot vervoer laat ik zoals gezegd een onderzoek doen. Dat is in het voorjaar van 2023 klaar. Mijn bevoegdheden reiken tot de grenzen en ik kan geen eisen stellen voor het buitenlandse deel van het traject.

Dan had ik nog een laatste vraag van de heer Boulakjar, namelijk of ik meer ambitie wil tonen om van het dubbele opstaptarief af te komen. Daar heb ik het eigenlijk net al over gehad.

Voorzitter, dan rest mij misschien nog heel even een opmerking, want wij hebben altijd een zeer trouwe bezoeker aan deze commissie, en dat is mevrouw Van Ginneken, die vandaag dus ziek is. Ik wil haar vanaf deze plek nog even beterschap wensen.

(Geroffel op de bankjes)

De **voorzitter**:

Dank u hartelijk. Bij dezen zijn die wensen uiteraard namens de hele commissie overgebracht.

Dan rest mij u nog twee toezeggingen voor te lezen.

- De eerste was aan de heer Van der Molen en betreft het feit dat de Staatssecretaris de Kamer elk halfjaar zal informeren over de voortgang met betrekking tot de verbinding Eindhoven-Aken.
- De tweede toezegging was aan de heer Alkaya en houdt in dat er onderzoek zal worden gedaan naar de dubbele opstaptarieven. De resultaten daarvan zullen voor de zomer van 2023 met de Kamer worden gedeeld.

Dat is afgehandeld.

Nu is het formeel zo dat er twee tweeminutendebatten zijn aangevraagd. Die zijn morgenochtend gepland met als eerste spreker nog altijd de heer Boulakjar, neem ik aan. Of is mevrouw Van Ginneken dan beter? Dan zal mevrouw Van Ginneken wellicht de eerste spreker zijn. Dat zien we morgenvroeg.

Rest mij niets anders dan de leden te danken voor hun inbreng, de vragen, het geduld en de volharding, de Staatssecretaris en haar ondersteuning te danken voor de antwoorden, maar vooral ook u op de publieke tribune hier en thuis te danken voor uw betrokkenheid, het volhouden en ook uw geduld.

Ik wens u allen wel thuis. Rij voorzichtig, ook als u met de trein gaat, en tot morgenvroeg.

Sluiting 22.35 uur.